

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES
Langestraat 24

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM	ONS KENMERK	BEHANDELD DOOR
27 januari 2021	2100004928	N.A.M. Oude Luttikhuis - Roelofs
UW BRIEF VAN	UW KENMERK	DOORKIESNUMMER
		(053) 481 82 07

ONDERWERP
Raadsbrief Zorgfraude n.a.v. verschijnen IKZ-rapport 'Verwevenheid Zorg en Criminaliteit'

Geachte leden van de Raad,

Op vrijdag 15 januari is het onderzoeksrapport 'verwevenheid Zorg en Criminaliteit' aangeboden aan de Tweede Kamer. U bent daarover per mail geïnformeerd en u heeft het rapport ontvangen. Met deze brief informeren wij u over de uitkomsten van dit rapport en de aanpak van zorgfraude in Twente en Enschede.

Totstandkoming rapport

Het Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ) is een landelijke organisatie die onderzoek doet naar zorgfraude en daarbinnen trends en ontwikkelingen signaleert. Het IKZ heeft het onderzoek uitgevoerd in samenwerking met het Regionale Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC ON). Het bijgaande onderzoek is een vervolg op een onderzoek naar strafrechtelijke antecedenten van bestuurders bij zorgorganisaties dat het IKZ in 2019 heeft gepubliceerd.

De resultaten van het onderzoek in 2019 wezen in de richting van een verband tussen zorgfraude en antecedenten: bij ongeveer de helft van de destijds onderzochte bestuurders was sprake van een eerdere veroordeling waarbij een straf is opgelegd. Het kon hierbij gaan om diverse soorten delicten: om (zwaardere) verkeersdelicten, maar ook om fraude, diefstal of geweldsdelicten. Het verkregen inzicht in criminele achtergronden van bestuurders van zorgorganisaties naar aanleiding van dit onderzoek, riep vervolgvragen op in hoeverre sprake is van criminele activiteiten in combinatie met zorg, hoe vaak de criminaliteit en zorg met elkaar verweven zijn en hoe deze verwevenheid eruit ziet.

Het RIEC ON heeft in vervolg hierop aangegeven diverse casussen in behandeling te hebben (gehad) waarbij verwevenheid van ondermijnende criminaliteit en zorg was geconstateerd. Vanwege de meerwaarde die het RIEC ON zag in een onafhankelijk onderzoek dat de problematiek in kaart brengt, heeft het IKZ in samenwerking met het RIEC ON nader onderzoek uitgevoerd naar zorgfraude-casussen bij 22 aanbieders uit Twente.

Het betreft hier dus onderzoek op basis van 22 zorgaanbieders die in het eerdere onderzoek al werden aangemerkt als (mogelijk) frauduleus en is dus in die zin niet representatief voor het totale bestand van zorgaanbieders in Twente. In totaal telt Twente op dit moment 393 gecontracteerde zorgbureaus.

Uit de casuïstiek is op basis van feitelijke data een beschrijvend beeld gevormd van de verwevenheid van zorg en criminaliteit. Dit beeld is aangevuld met kwalitatieve informatie door middel van interviews met relevante partijen. Ook gemeente Enschede heeft op deze manier haar medewerking verleend aan dit onderzoek. Het onderzoeksrapport gaat niet specifiek in op de situatie in Enschede.

IKZ onderzoek

In het rapport wordt ingegaan op de verwevenheid tussen (ondermijnende) criminaliteit en de 22 zorgorganisaties in de onderzochte casuïstiek. Er zijn duidelijke aanwijzingen dat een aantal criminele netwerken dat zich bezighoudt met georganiseerde criminaliteit, actief wordt en is in de zorgsector. Het merendeel van die 22 zorgorganisaties wordt in verband gebracht met hennepsteelt. Zo zijn diverse hennepkwekerijen op zorglocaties aangetroffen. Ook zijn er signalen van witwassen, mensensmokkel en diverse vormen van fraude, zoals belastingfraude, uitkeringsfraude en faillissementsfraude.

Aanpak zorgfraude in Twente

Twente is voorloper in de aanpak van zorgfraude. Dat is ook de reden dat, vanuit de gezamenlijke onderzoeken, relatief veel misstanden worden gedetecteerd. Niet omdat het hier aantoonbaar anders is dan in de rest van het land, maar omdat we in Twente (Samen 14) de afgelopen jaren al meer dan gemiddeld aandacht besteed hebben aan dit onderwerp en daarom ook al veel casuïstiek onder de loep hebben. Twente heeft al strenge voorwaarden aan de voorkant. Zowel via het barrièremodel van het OZJT als in de inkoop- en contracteringsvoorwaarden van individuele gemeenten. Voorwaarden die de komende periode nog verder worden aangescherpt om goede zorg voor kwetsbare inwoners te kunnen garanderen. Dit onderzoek benadrukt het belang om de achtergrond en werkwijze van te contracteren en gecontracteerde aanbieders te onderzoeken. Hiervoor hanteren wij nu het barrièremodel, zijnde een stoplichtmodel op basis van risico-indicatoren. Vanuit veel andere delen van het land is er vraag naar deze aanpak en wordt de Twentse werkwijze overgenomen.

Verschillende overheidspartners, waaronder Twentse gemeenten, OZJT/Samen14, Sociale Recherche Twente (SRT), politie, Openbaar Ministerie (OM) en Belastingdienst, werken onder het RIEC-convenant intensief samen. Deze samenwerking is erop gericht om misstanden aan te pakken en fraude en criminele activiteit vanuit of rondom zorg te voorkomen.

Daarnaast is er een projectgroep Zorgfraude die zich inzet om de aanpak van zorgcriminaliteit/zorgfraude aan de voorkant zo stevig mogelijk te maken. Wij zitten vanuit Enschede ook in de werkgroep hiervan, want wij vinden het erg belangrijk dat we voor de volgende aanbesteding strakke regels opstellen. De ervaringen die we opdoen bij de huidige aanbesteding nemen we mee in de uitgangspunten en eisen die we aan een volgende aanbesteding willen stellen. Een van de constateringen is dat de hoeveelheid zorgaanbieders (op dit moment zijn er 393 aanbieders) wel erg groot is. We gaan verkennen in hoeverre het aantal zorgaanbieders teruggebracht kan worden en komen in de loop van het jaar met een voorstel.

Zorgaanbieders uit Enschede

Van de genoemde 22 casussen zijn er 12 waarbij de zorgaanbieder gevestigd is in Enschede. Deze zijn ook onderzocht door de toezichthouders van de gemeente Enschede. Bij 9 casussen bleek er via het RIEC sprake te zijn van verwevenheid met ondermijnende criminaliteit.

De toezichthouders van de gemeente Enschede nemen de informatie die wordt verkregen onder het RIEC convenant altijd mee in hun onderzoeken. Zij doen onderzoek naar PGB en Zorg in Natura. In Enschede zijn we alert en actief in het signaleren van misstanden. Alle 9 contracten zijn ontbonden, danwel door ons onderzoek, danwel doordat de zorgaanbieder na ons onderzoek zelf de bedrijfsactiviteit heeft beëindigd. En ook zijn een aantal tijdens het onderzoek failliet gegaan voordat het onderzoek was afgerond. In alle casussen waar sprake was van een faillissement werd dan direct contact opgenomen met de curator. Deze bepaalt aan de hand van eigen onderzoek of er sprake is van faillissementsfraude en of de bestuurder persoonlijk aansprakelijk wordt gesteld. Tevens legde de gemeente Enschede in alle gevallen een vordering bij de curator neer. De meeste zaken zijn nog onder de aandacht bij de verschillende curatoren.

Meermaals is informatie door de gemeente Enschede ingebracht bij het RIEC en vervolgens gebruikt door de aangesloten RIEC-partners om een onderzoek te starten. Dit betreft zaken met een strafrechtelijk karakter, uitkeringsfraude en belastingontduiking. Een aantal van deze casussen zijn nog in onderzoek.

Over vervolgacties naar aanleiding van dit rapport en over de ontwikkelingen informeren wij uw raad vanzelfsprekend.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

(E.A. Smit)

(drs. H.J. Meijer)